

מראי מקומות- מנחות ט"ו

- (א) **רבנן סברי הציץ מרצה על אכילות, ור"י סבר אין הציץ מרצה על אכילות- ע' בעולת שלמה דפי' אליבא דרש"י, דבין ר"י ובין רבנן סברי בהה"א דאין קרבן ציבור חלוק, רק דרבנן סברי דכיון דהציץ מרצה על האכילות, א"כ הוי כטהור, וא"כ ודאי תו לא נפסל השני, דהראשון נמי נחשב כטהור. אבל ר' יהודה ס"ל דאין הציץ מרצה על האכילות, וא"כ ממילא פסול נמי השני, לפי שאין קרבן ציבור חלוק. אבל כל זה רק קודם זריקה, אבל לאחר זריקה, דכבר קרב הקרבן כהלכתו, לא אמרי' דאין קרבן ציבור חלוק, שהרי האכילה אינה נוגע להקרבן, ולכך הטהור יאכל.**
- (ב) **למוד ערוך הוא בפיו של ר"י שאין קרבן ציבור חלוק- כ' הרש"ש דלפי זה לכאור' אין מקום לחלק בין קודם זריקה ובין לאחר זריקה, ודלא כר"א בריש סוגיין, אבל העיר דמדברי הפיה"מ להרמב"ם והרע"ב משמע דאף למעשה יש חילוק בין קודם ובין לאחר זריקה [ויש לעי', לפי מש"כ העולת שלמה שהבאנו לעיל, דביאר דכל הסברא דאין קרבן ציבור חלוק שייך רק קודם זריקה, א"כ לכאור' שפיר יש להבין החילוק בי לפני ובין לאחר זריקה אף למסקנא].**
- (ג) **שאין קרבן ציבור חלוק- ע' בקרן אורה שכ' להסתפק, האם זה דוקא באם נטמא הקרבן ציבור, אבל אם יוצא א' מודה דהשאר מותרות, או דלמא כלל קאמר דאין קרבן ציבור חלוק, ואם יצא א' כולן פסולות. והעיר, דאם אמרי' כן, א"כ למה צריך קרא דקדש קדשים הוא למילף דאם נפרסה א' מהן כולן פסולות, הא בלא"ה אין קרבן ציבור חלוק ולא הוכשר אלא כשהוא בשלימותו, והניח בצ"ע. וע"ע בחזון איש (קמא כ"ו, ט"ו) דכ' דמה דאמר ר' יהודה שאין קרבן ציבור חלוק, היינו דוקא במנחה שאם נחסר מקצתה אסורה כולה באכילה, ומעוטו מעכב את כולו, אבל בבשר הזבח, אם נטמא מקצתו מודה ר"י דהנשאר נאכל, דלא שייך ב' אין קרבן ציבור חלוק, כיון דאף אם נשרף מקצתו השאר נאכל, ולכן בזבח אין חילוק בין נטמא קודם זריקה לנטמא לאחר זריקה.**
- (ד) **והתודה אינה מפוגלת- פרש"י, והאוכלה אין ענוש כרת. ודייק מזה הקרן אורה דעכ"פ פסול איכא, רק דאין בה כרת. וכ' דלא ידע מנ"ל, ולעיל לא חשיב תודה בהדי הנך פסולי דגזרי בהו רבנן. וע' בעולת שלמה (לעיל יג:)** דכ' דכיון דסכ"ס העבודה נעשית בפסול, לכן התודה פסולה, רק דאין בה כרת.
- (ה) **לחם איקרי תודה- פרש"י, כי אמר ע"מ לאכול תודה למחר, הוי לחם בכלל. וע' בחי' הגרי"ז דמפרש דברי הגמ' (ולכאור' כן משמע מדברי רש"י הנ"ל), דכשאומר תודה, הרי כוונתו גם ללחם. וא"כ, יוצא דאם אומר בפירוש על בשר תודה, אז לא יהי' לחם נכלל בכלל מחשבתו, ולא יהי' נתפגל.**
- (ו) **לחם גלל דכבשים, ואין כבשים גלל דלחם- הק' המצפה איתן, הא אי' בהוריות דלחם קודמין לכבשים, וביאר הגמ' שהוא משום דדבר הבא משום היום קודם לדבר הבא משום הלחם, וא"כ משמע להיפוך, דמה דלחם קודמין לכבשים הוא משום דבאים משום היום ולא משום הכבשים, וא"כ איך קאמר דלחם גלל כבשים, דמשמע דכבשים הם עיקר חובת היום, והלחם בא בגלל הכבשים. וביאר דבעצם עיקר חובת היום הוא הלחם, ולכן הקרבת הלחם קודם להא דהא דהכבשים. אבל לענין היתר, הכבשים מתירין הלחם ואין הלחם מתירין את הכבשים, ולכן שפיר אמרי' דלחם גלל כבשים.**
- (ז) **ומה המפגל אין מתפגל, וכו'- ע' בחי' הרשב"א באריכות בביאור הק"ו, ובקיצור, ביאר דמה דנקרא בשר תודה מפגל, היינו משום דמה שחצי זית בשר תודה מפגל כהלחם היינו משום דבעצם יש לו כח לפגל התודה עצמה, שהרי יש לו הכח לפגל התודה והלחם, רק דלא מצא שיעור של בשר תודה לפגלו, אבל כשמצא תשלום שיעור, דהיינו ע"י הלחם, אז שפיר מפגל משום שיש לו כח לפגל, ונמצא שמה שפגל כהלחם היינו מחמת שהי' ראוי בכח לפגל בתודה, וא"כ**

בתרומתו, דהיינו דס"ל דנקראים ב' קרבנות, דלא הוקבעו עם הזבח, וא"כ לא מיבעיא דאי"ז נחשב למתיר של הנסכים, אלא אין שייך לו כלל, וא"כ מחשבתו בשעת הקרבן על הנסכים אינו כלום. וכשהשיב להם אף אני לא אמרתי אלא בבאין עם הזבח, כוונתו היתה לומר שיש ב' מיני נסכים, דאם באין למחר או עד י' ימים הוא כקרבן בפנ"ע, אבל בבאין עם הזבח, כיון דא"א לשנותו, הוא חד זבח והוא פיגול. ורבנן ס"ל דאף הבאין עם הזבח יכול לשנותו, וא"כ הויין קרבנות מחולקים ואין מחשבת נסכים שייך כלל להזבח.

(ב) א"ל אפשר לשנותו לזבח אחר - כ' הטהרת הקודש, דרבנן גופייהו לא היו צריכין לטעם זה, דלדידהו סגי בהא דיכול להביאו לאחר י' ימים, דאע"ג דהביאו היום, מ"מ מהא דיכול להביאו לאחר י' ימים נראה דלאו היינו זבח א'. ורק לטעמי דר"מ הקשו, דאפי' אם מביאו ביחד עם הקרבן, מ"מ כיון דיכול לשנותו לזבח אחר, וא"כ שייך שיהי' לנסכים אלו היתר שלא ע"י קרבן זה, וא"כ בכה"ג אין שייך לפגול. אולם ע' בשפת אמת דכ' דעיקר סברת חכמים הי' להק' לר"מ מסברא זו דאפשר לשנותו לזבח אחר, דהא על סברא זו דאפשר להביאו לאחר י' ימים יש להק' דמה בכך, הרי מבואר באיזה מקומות דאף אם יכול להביאו לאחר זמן, מ"מ ע"כ חד קרבן הוא.

כשמפגל הלחם מחמת כח זה הוי כאילו פיגול התורה ועי"ז פיגול הלחם, ולכן נקרא מפגל. משא"כ הא דהחצי זית לחם נקרא בא לפגל ולא פיגול, משום שהוא בא לפגל הלחם, אבל אינו יכול לפגל כל מה ששייך לפיגול, דהיינו התורה עצמה. וזהו פי' הק"ו, ומה המפגל, שהרי חצי זית תודה, שיש לו כח לפגל הכל, מ"מ אינו מתפגל, הבא לפגל ולא פיגול, דהיינו החצי זית לחם, שאין לו כח כ"כ לפגל, כ"ש שלא יהי' נתפגל.

(ח) הכי השתא, התם קנבוס ולוף אסרה תורה, שאר זרעים מדרבנן הוא דאסירי, האי דעביד איסורא וכו' - הק' בשטמ"ק, מה תיקן בהא דהם אסורים מדרבנן, האם הא דזרעים אינם אסורים אלא מדרבנן סיבה להחמיר. וע' בחי' הרשב"א דמבאר דאם יהיו אסורים מדאורייתא, אז הסברא אומרת דשניהם יהיו אסורין. אבל בשאר זרעים, דאין האיסור אלא מדרבנן, לא אסרו חז"ל אלא למי דעביד איסור, ובזה לא שייך הק"ו, דאין טעם האיסור מחמת איסור הגפנים, אלא טעם האיסור הוא משום קנס, ולכן לא שייך הק"ו כלל.

(ט) חבירו כבש משמע, וכו' - ע' בחזון איש (כ"ח, י"ד), דכ' דבשלמא להשיטות דס"ל דפיגול היינו בדיבור, שפיר שייך שאלת הגמ', אבל לשי' הרמב"ם פיגול היינו במחשבה, מאי איכא למימר, הרי הוא יודע מה הי' כוונתו, ודוחק לומר דמחשב הדברים ואין מחשב את המעשה אשר יעשה, והניח בקר'.

(י) להקריב נסכיו למחר, הנסכים מפוגלין - חקר בחי' הגרי"ז, מהו שיעור המחשבה לענין פיגול הנסכים, האם גם בשיעור פיגול נסכים איכא שיעור כזית, כמו בשאר פיגול, או בעינן דוקא ג' לוגין, כשיעור המועט של נסכים, ולא פשט.

(יא) אמרו לו לר"מ, והלא אדם מביא זבחו ביום ונסכיו עד י' ימים - ע' בחי' הגרי"ז דביאר דנח' ר"מ ורבנן בתרתי, דר"מ סובר דאם פיגול בזבח נתפגלו הנסכים היינו משום דחד זבח הוא, וגם ס"ל דנסכים נקראים יש להם מתירין, דדם הזבח מתירין. ורבנן פליגי עלי'